

ЛІНГВОДИДАКТИКА

6. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. - К.: А.С.К., 2002. - 135 с.
7. Терминасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Терминасова. - М.: Слово, 2000. - 243 с.
8. Пасов Е. И. Основы коммуникативной теории и технологии иноязычного образования: методическое пособие для преподавателей русского языка как иностранного / Е. И. Пасов, Н. Е. Кузовлева. - М.: Русский язык; Курсы, 2010. - 568 с.

REFERENCES

1. Bader V.I. Teoretychni zasady pobudovy elektronnoho pidruchnyka z lnhvodydaktyky / V.I. Bader // Visnyk Cherkaskoho Universytetu. Seria: Pedahohichni nauky. - 2006. - Vyp. 81. - S. 35-38.
2. Geyhman L. K. Distantionnoe obrazovanie v svete interaktivnogo podhoda / L. K. Geyhman // Mater.II Mezhdunarod. nauch.-prakt. konf. - Perm: Izdatelstvo PHTU, 2006 - S. 25-32.
3. Ilina O. K. Ispolzovanie keys-metoda v praktike prepodavaniya angliyskogo yazyka / O. K. Ilina // Lingvostranovedeniie: metody analiza, tekhnologii obucheniya. Shestoy mezhvuzovskiy seminar po lingvostranovedeniyu. Yazyki v aspekte lingvostranovedeniya: sb. nauch. st. v 2 ch. Ch. 1 / pod obshch. Red. L. G. Vedeninoy. M.: MGIMO-Universitet,. - S. 253-261.
4. Konysheva A. V. Igrovoy metod v obuchenii inostrannomu yazyku / N. B. Lavrentyeva. - SPb.: KARO; Mn.:Chetyre Chetverti, 2008. - 192 s.
5. Lavrentyeva N. B. Pedagogicheskie tekhnologii: Tekhnologiya uchenoho proektirovaniya v sisteme professionalnogo obrazovaniya / N. B. Lavrentyeva. - Barnaul: AltHTU, 2003. - 119 s.
6. Pomետun O. Interaktyvni tekhnologii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid / O. I. Pomետun, L. V. Pyrozhenko. - K., 2002. - 135 s.
7. Terminasova S. G. Yazyk i mezhkulturnaya kommunikatsyya / S. H. Terminasova. - M., 2000. - 243 s.
8. Pasov E. I. Osnovy kommunikativnoy teorii i tekhnologii inoyazychnogo obrazovaniya: metodicheskoye posobiye dlya prepodavateley russkogo yazyka kak inostrannogo / E. I. Passov, N. E. Kuzovleva. - M.: Russkiy yazyk; Kursy, 2010. - 568 s.

УДК 371. 315 : 811. 111

І. В. ЗАЙЦЕВА, М. Л. ПИСАНКО

МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ВЕДЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ДИСКУСІЇ НА ОСНОВІ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ

Описано модель навчання студентів першого курсу факультетів іноземних мов ведення дискусії на основі проблемних ситуацій та шляхи реалізації цієї моделі на заняттях з англійської мови. Визначено й описано принципи, етапи навчання ведення дискусії, кількість аудиторних і позааудиторних годин, прийоми і методи навчання. Розкрито суть понять «модель», «комунікативно-дискусійні уміння», «метод навчання». Обґрунтовано поетапну реалізацію моделі навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи. Названо мету, об'єкт і суб'єкти навчання, що є важливим для створення моделі навчання майбутніх філологів ведення дискусії на основі проблемних ситуацій.

Ключові слова: дискусія, майбутні філологи, проблемні ситуації, етап, комунікативно-дискусійні уміння, модель навчання, навчальний процес, кількість аудиторних і позааудиторних годин, принципи навчання.

І. В. ЗАЙЦЕВА, М. Л. ПИСАНКО

МОДЕЛЬ ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ ФИЛОЛОГОВ ВЕДЕНИЮ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ДИСКУССИИ НА ОСНОВЕ ПРОБЛЕМНЫХ СИТУАЦИЙ

Описана модель обучения студентов первого курса факультетов иностранных языков ведению дискуссии на основе проблемных ситуаций и способы реализации этой модели на занятиях по английскому языку. Определены и описаны принципы, этапы обучения ведения дискуссии, количество аудиторных и внеаудиторных часов, приемы и методы обучения. Раскрыта сущность понятий «модель», «коммуникативно-дискуссионные умения», «метод обучения». Обоснована поэтапная реализация модели учебного процесса в условиях кредитно-модульной системы. Указаны цель, объект и субъекты обучения, которые являются важными для создания модели обучения будущих филологов ведению дискуссии на основе проблемных ситуаций.

Ключевые слова: дискуссия, будущие филологи, проблемные ситуации, этап, коммуникативно-дискуссионные умения, модель обучения, процесс обучения, количество аудиторных и внеаудиторных часов, принципы обучения.

I. ZAITSEVA, M. PYSANKO

THE MODEL OF TEACHING FUTURE PHILOLOGISTS DISCUSSION IN ENGLISH BASED ON PROBLEMATIC SITUATIONS

The article deals with the model of teaching 1-st year students offoreign languages' faculties discussion based on problematic situations and the ways of implementing such a model in the teaching process at the English language classes. The author defines and describes principles and stages of teaching discussion, hours for students' class and individual work (autonomous learning), techniques and methods of teaching. Such notions as "model", "communicative-discussion skills" and "method of teaching" have been defined. The gradual implementation of the model of learning process in terms of credit-modular system of training is described. The purpose, object and subjects of study that are important for creating a model of teaching discussion to future philologists based on problematic situations have been singled out.

Keywords: discussion, future philologists, problematic situations, stages, communicative-discussion skills, the model of teaching, teaching process, hours for students' class and individual work, principles of teaching.

Із кардинальним розширенням сфери іншомовного спілкування в Україні зростає потреба у фахівцях з комунікації мовою міжнародного спілкування для професійного і міжкультурного співробітництва. У зв'язку з цим перед вітчизняними вищими навчальними закладами (ВНЗ) постає завдання підготовки фахівців-мовників нового рівня - високоерудованих, мобільних, здатних швидко реагувати на зміни ситуації на ринку праці, готових до усвідомленого, самостійного і неперервного самовдосконалення. Це зумовлює необхідність досягнення найвищого рівня володіння іншомовним говорінням, яке є ключовим видом професійної діяльності, а саме: навчання майбутніх філологів ведення дискусії англійською мовою (АМ) на основі проблемних ситуацій (ПС).

Розроблена нами підсистема вправ для навчання майбутніх філологів ведення дискусії АМ на основі проблемних ситуацій [6] може бути ефективною лише за умови розробки відповідної моделі організації навчального процесу. Тому методика навчання майбутніх філологів ведення дискусії АМ з використанням автентичних відеосюжетів телепередач (ток-шоу, інтерв'ю) тощо, статей із газет і журналів для молоді має втілитись у навчальному процесі, враховуючи особливості проблемного навчання (ПН). З цією метою нами була розроблена відповідна модель організації навчального процесу. Під моделлю, ми слідом за Н. П. Волковою і О. Б. Тарнопольським і, розуміємо «схематизоване подання усіх педагогічних заходів, що забезпечують ефективність і результативність цього процесу» [2, с. 10].

Створенню моделей навчання ведення дискусії АМ присвячені праці багатьох методистів: Н. М. Топтигіної (модель навчання дискусії на матеріалі художніх текстів у процесі вивчення англійської як другої іноземної мови), А. Й. Гордєєвої (модель навчання старшокласників загальноосвітньої школи обговорення проблем у процесі міжкультурного спілкування), Н. П. Андронік (модель навчання майбутніх учителів дискусії на основі автентичних поетичних творів), І. О. Сімкової (модель навчання професійно орієнтованої дискусії студентів інженерних спеціальностей), О. П. Дацків (модель формування вмінь говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації) й ін. Зважаючи на наявність досліджень у цій галузі, розробка моделі навчання майбутніх філологів ведення дискусії АМ на основі проблемних ситуацій залишається невирішеною.

Метою статті є обґрунтування і розробка моделі навчання майбутніх філологів - студентів І курсу ведення дискусії АМ на основі проблемних ситуацій.

Створення відповідної моделі полягає у вирішенні питання логічної послідовності навчальних дій викладача і студентів, спираючись на запропоновану нами підсистему вправ для навчання ведення дискусії АМ на основі ПС. Розробка будь-якої моделі навчання, яку в методичній літературі визначають як індивідуальну інтерпретацію методу навчання з урахуванням конкретних цілей та умов роботи, залежить від низки чинників, зокрема таких:

підходи та принципи навчання ІМ, у межах яких виконується дослідження; мета; засоби; суб'єкт; ступінь навчання та навчальна дисципліна, в межах якої реалізується запропонована модель; етапність організації навчання та його відповідність сучасній кредитно-модульній системі організації навчального процесу.

Перейдемо до викладу розробленої нами моделі організації навчального процесу. Спочатку визначимо принципи, на яких буде базуватися модель навчання англomовної дискусії: проблемності, ситуативності; інтерактивності; взаємопов'язаного навчання різних видів мовленнєвої діяльності.

Розглянемо кожен із вказаних принципів детальніше. Принцип проблемності у межах дослідження передбачає навчання діалогічного мовлення (ДМ) на засадах ПН, яке передбачає використання ПС і проблемних завдань (ПЗ), що мають бути вирішені студентами під час дискусії, а також використання таких прийомів ПН, як «мозковий штурм», евристична бесіда, «дерево рішень», «займи позицію», «мікрофон» [5]. Така організація навчання дає можливість активізувати пізнавальну діяльність студентів, підвищити рівень мотивації, розвивати вміння самостійно і творчо мислити та застосовувати здобуті знання, поживити мовленнєву активність, забезпечити міцність набутих знань та вмінь тощо. Крім того, застосування ПН передбачає розвиток усномовленнєвих умінь студентів шляхом «занурення» останніх у спілкування, наближене до реального, оскільки за таких умов формування мовленнєвих навичок і розвиток мовленнєвих умінь відбувається швидше і легше.

Цілком логічним видається запропонувати наступний принцип - ситуативності, оскільки навчання ДМ і дискусії, зокрема, відбувається на основі створення реальних, а в нашому випадку ще й проблемних ситуацій. ПС спонукає студентів до продукування висловлювань, наявність же проблеми/конфлікту передбачає виявлення її причин і наслідків, пошук варіантів вирішення ПС і ПЗ шляхом обговорення і відстоювання позицій згідно з обраною роллю у ході дискусії, обміну думками.

Принцип інтерактивності передбачає організовану взаємодію студентів між собою та викладача зі студентами, що забезпечує включення у процес комунікації з більшим чи меншим ступенем активності всіх її учасників і стимулює посилення інтенсивності взаємодії студентів один з одним. Інтерактивність включає в себе не тільки вираження своїх власних думок, а й сприйняття і розуміння думок інших. До основних особливостей інтерактивного навчання відносять двосторонній характер, спільну діяльність студентів і викладача, керування процесом обміну думками викладачем, мотивацію висловлювань студентів, зв'язок з реальним життям. Формами інтерактивного навчання є дискусія, робота в групах, робота в парах [5].

Принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності передбачає взаємопов'язане навчання діалогічного мовлення і читання та аудіювання. Тексти для читання та аудіювання є засобом ознайомлення з проблемою і ПС, а також одержання необхідної інформації для вирішення проблемного завдання у процесі обговорення. Отже, відповідно до цього принципу передбачається ознайомлення студентів із ПС (рефлексивний аналіз власного досвіду) [12, с. 260], читання/аудіювання текстів, перегляд уривків телепередач, що ілюструють певну ПС, і подальше її обговорення з використанням штучних і природних опор.

Зазначені принципи взаємопов'язані і взаємозумовлені та мають забезпечити ефективне навчання ДМ і дискусії, зокрема, в умовах реального навчального процесу. Засобами реалізації моделі навчання студентів I курсу факультетів іноземних мов ведення дискусії шляхом вирішення ПС є розроблена нами підсистема вправ [6] і створені на її основі комплекси вправ, представлені у навчальному посібнику *Solving Problems through Discussion* [7].

Наступним кроком у вирішенні завдання щодо створення моделі організації навчального процесу постає визначення об'єкта, мети, суб'єкта, ступеня та очікуваного результату навчання, а також навчальної дисципліни, в межах якої розроблюється модель, і реалізація такої моделі у кредитно-модульній системі.

Об'єктом навчання у нашому дослідженні є процес навчання студентів дискусії на основі проблемних ситуацій.

Метою навчання - формування компетентності у діалогічному мовленні.

Суб'єкти навчання - це студенти мовних спеціальностей в університетах, що навчаються за напрямом підготовки «Філологія» спеціальності 6.020303 - «Мова та література» —

англійська мова. Це означає, що модель навчання ведення дискусії АМ розроблена у межах навчальної дисципліни «Англійська мова» (перша іноземна) для студентів першого року навчання (І і ІІ семестри). Вибір цього ступеня навчання зумовлений вимогами програми, згідно з якою на кінець І курсу студенти мають вміти брати активну участь в дискусії у знайомих контекстах, викладаючи і захищаючи свою точку зору (погляди) [9].

Запропонована модель має бути реалізована у контексті кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ, яка передбачає поєднання модульних технологій і залікових одиниць (залікових кредитів), охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності студентів під час аудиторної і позааудиторної роботи. У своєму дослідженні ми спиралися на кількість годин, відведених на вивчення практичної дисципліни «Англійська мова» (перша іноземна) для студентів першого року навчання (І і ІІ семестри) у Київському національному лінгвістичному університеті (КНЛУ). Згідно з розподілом годин за робочою програмою кафедри англійської філології університету, укладеної на основі Типової програми для мовних ВНЗ, протягом першого року навчання аудиторна робота складає 476 годин, позааудиторна - 496 годин: лабораторна робота і підготовка до практичних занять (табл. 1 і 2).

Таблиця 1

*Розподіл навчальних годин з дисципліни «Англійська мова»
І семестр*

Тема №	Підтема	Аудиторна робота	Самостійна робота
1	Personal Identification ICC Family	Загальна кількість годин — 112 год: 2 год. — вхідне тестування 110 год. — аудиторна робота.	118 год.: 70 год. — підготовка до практичних занять; 48 год. — лабораторна робота.
2	There's no Place Like Home	90 год.	94 год.: 52 год. — підготовка до практичних занять; 42 год. — лабораторна робота
3	Meals and Cooking	68 год.	74 год.: 37 год. — підготовка до практичних занять; 37 год. — лабораторна робота
	МКР	2 год.	36 год

Таблиця J

*Розподіл навчальних годин з дисципліни «Англійська мова»
(ІІ семестр)*

Тема N	Підтема	Аудиторна робота	Самостійна робота
4	Student's Tife and Studies Jobs and Professions	72 год.	45 год.: 30 год. — підготовка до практичних занять; 15 год. — лабораторна робота.
5	Seasons and Weather My Perfect Weekend	56 год.	45 год.: 30 год. — підготовка до практичних занять; 15 год. — лабораторна робота
6	Places At Your Service	72 год.	64 год.: 40 год. — підготовка до практичних занять; 24 год. — лабораторна робота.
	МКР	4 год.	20 год.

ЛІНГВОДИДАКТИКА

Навчання АМ має за мету оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності: аудіюванням, читанням, говорінням і письмом. На формування вмінь у говорінні відводиться приблизно четверта частина аудиторної і позааудиторної роботи. Цей час розподіляється між діалогічним і монологічним мовленням. Це означає, що майже восьма частина годин призначена для навчання ДМ: приблизно 57 год. аудиторної (10-15 хв. на кожному практичному занятті) і 32 год. позааудиторної роботи (підготовка до практичних занять), проте за умови збільшення або зменшення навчальних годин можуть бути внесені відповідні корективи.

Розглянемо, як розподіляються ці години відповідно до етапів навчання майбутніх філологів ведення дискусії на основі ПС (табл. 3 і 4).

Таблиця 3

Розподіл годин на навчання діалогічного мовлення
(1 семестр)

Тема	T 1		T 2				T 3				Module Test	
	Personal Identification	Family	There's no Place Like Home		Meals and Cooking		Test		Test		Test	
Підтема												
Етап	0	1 2 3 4	0	1 2 3 4	0	1 2 3 4	0	1 2 3 4	0	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
№ ПЗ	1-26	27-52 53 54	1-42	43 44	1-31	32 33						
К-ть год АР на навч. ДМ	10	1 2	8	1 2	6	1 2						
Заг-на к-ть год АР	108		88		66							
											272	

К-ть год СР на навч. ДМ: ПЗ ≈ 20 год. 4 – констатувально-інтерпретаційний етап;

Умовні позначки: – власне навчання дискусії;

0 – проледевтичний етап; АР – аудиторна робота;

1 – організаційно-мотиваційний етап; СР – самостійна робота;

2 – інформативно-підготовчий етап; ПЗ – підготовка до практичних занять.

3 – ситуативно-дискусійний етап;

Таблиця 4

Розподіл годин на навчання діалогічного мовлення

(II семестр)

Тема	Т 4				Т 5				Т 6				Module Test			
	Student's Life and Studies	Jobs and Professions			Seasons and Weather	My Perfect Weekend			Places	At Your Service				Test		
Етап	0 0	1 2	3 4	0 0	1 2	3 4	0 0	1 2	3 4	0 0	1 2	3 4	0 0	1 2	3 4	
№ ПЗ	1-16	17	18	19-33	1-16	17	18	19-25	26	27	1-16	17	18	19-33	34	35
К-ть год АР на навч. ДМ	1,2	1	2	1,2	1,2	1	2	1,2	1	2	1,2	1	2	1,2	1	2
Заг-на к-ть год АР	70				54				70				2	4		
													204			

К-ть год СР на навч. ДМ: ППЗ ≈ 12,5 год.

Умовні позначки:

0 – пропедевтичний етап;

1 – організаційно-мотиваційний етап.

репродуктивним [11, с. 21; 12, с. 234] (студенти відтворюють вивчені напам'ять тексти/діалоги), навчання необхідно починати розвивати вміння непідготовленого ДМ у межах змістовного та тематичного матеріалу, передбаченого програмою. В зв'язку з цим значна частина годин має бути присвячена навчання діалогу-обміну думками і діалогу-обговорення (пропедевтичний етап), на основі яких студенти мають навчитися повідомляти певну інформацію, доводити або обґрунтувати власну точку зору, обговорювати проблему, переконувати співрозмовника, надавати пораду за необхідності тощо. Останні два заняття з теми (I семестр) / підтеми (II семестр) мають на меті навчання власне дискусії.

Так, половина передостаннього заняття відводиться на створення мотиваційної готовності до участі в дискусії, організація дискусії (організаційно-мотиваційний етап). На цьому занятті обирається проблема, що буде обговорюватися, із запропонованих викладачем, визначається мета дискусії, обирається представник групи (модератор), встановлюється регламент дискусії, відбувається прогнозування змісту дискусії і створення мотиваційної готовності студентів до обговорення ПС.

Далі пропонується перегляд відеосюжету телепередачі з метою ознайомлення із ПС - демонстрація ПС (початок інформативного етапу). На самостійну роботу студентам пропонується читання статті з метою пошуку і вилучення інформації, необхідної для вирішення ПС, а також аналіз ПС шляхом заповнення інтелектуальної карти, програмування і планування іншомовного висловлювання на основі одержаної інформації та забезпечення мовним і мовленнєвим матеріалом (продовження інформативного етапу).

На наступному занятті студенти обмінюються думками у підгрупах для визначення загальної точки зору підгрупи (завершення інформативного етапу). Після цього починається проведення дискусії (ситуативно-дискусійний етап): постановка ПЗ викладачем, пошук способів вирішення проблемного завдання студентами, наведення (представлення) варіантів вирішення ПС представниками підгруп на основі одержаної ролі, передання вказівок учасниками підгруп своїм представникам (за необхідності), прийняття колективного рішення вирішення ПС або знаходження компромісу. Після завершення обговорення відбувається підведення підсумків дискусії, зіставлення мети дискусії з результатом обговорення, виявлення позитивних і негативних моментів дискусії (констатуюче-інтерпретаційний етап).

Таким чином, ми розглянули модель організації процесу навчання майбутніх філологів ведення дискусії АМ на основі ПС та можливість її реалізації у межах практичного курсу «Англійська мова» (перша іноземна). Представлена модель враховує специфіку організації процесу навчання АМ студентів мовних факультетів. характеризується системністю, послідовністю і взаємозв'язком компонентів. Розроблена модель була експериментально перевірена у навчальному процесі шляхом природнього, вертикально-горизонтального, відкритого методичного експерименту [8]. Проведене експериментальне навчання довело ефективність використання представленої моделі в процесі формування у майбутніх філологів компетентності у ДМ на засадах проблемного навчання.

Перспективою подальших досліджень може стати розробка методики навчання майбутніх філологів ведення дискусії АМ на основі ПС протягом другого і третього років навчання у ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андронік Н. П. Навчання майбутніх учителів англійської мови на основі автентичних поетичних творів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01, 13.00.02 / Н. П. Андронік - К., 2009. - 338 с.
2. Волкова Н. П. Моделювання професійної діяльності у викладанні навчальних дисциплін у вишах: монографія / Н. П. Волкова, О. Б. Тарнопольський. - Дніпропетровськ: Дніпропетров. університет ім. А. Нобеля, 2013. - 228 с.
3. Гордеева А. Й. Навчання старшокласників загальноосвітньої школи обговорення проблем англійською мовою у процесі міжкультурного спілкування: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / А. Й. Гордеева. - К., 2004. - 254 с.
4. Дацків О. П. Методика формування вмінь говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / О. П. Дацків. - К., 2011. - 321 с.
5. Зайцева І. В. Проблемний метод навчання англійської мови майбутніх філологів // Вісник Київського національного лінгвістичного університету: Серія «Педагогіка і психологія». - 2011. - Вип. 20. - С. 111-119.

ЛІНГВОДИДАКТИКА

6. Зайцева І. В. Вправи для навчання майбутніх філологів ведення англomовної дискусії на основі проблемних ситуацій / І. В. Зайцева // Іноземні мови. - 2013. - № 3. - С. 31-44.
7. Зайцева І. В. Solving Problems Through Discussion: навч. посібник / І. В. Зайцева. - К.: Ленвіт, 2014. - 192 с.
8. Зайцева І. В. Експериментальна перевірка ефективності методики навчання майбутніх філологів ведення англomовної дискусії на основі проблемних ситуацій / І. В. Зайцева // Вісник Київського національного лінгвістичного університету: Серія «Педагогіка та психологія». - Вип 23. - С. 53-68.
9. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання): проект [кол. авт.: С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Головач та ін.]. - Вінниця: Нова книга, 2001. - 65 с.
10. Сімкова І. О. Методика навчання англomовної професійно орієнтованої дискусії студентів інженерних спеціальностей: дис ... канд. пед. наук: 13.00.02 / І. О. Сімкова - К., 2010.- 303 с.
11. Топтигіна Н. М. Навчання дискусії на матеріалі художніх текстів у процесі вивчення англійської як другої іноземної мови: дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.02/ Н. М. Топтигіна - К, 2004. - 210 с.
12. Черепанова І. В. Обучение подготовленному высказыванию типа сообщения, доклад на продвинутом этапе языкового вуза (немецкий язык): дис. ... канд. пед. наук / И. В. Черепанова. - М., 1983. - 198 с.
13. Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англomовної компетенції в говорінні: монографія / В. В. Черниш. - К.: Ленвіт, 2013. - 395 с.

REFERENCES

1. Andronik N. P. Navchannia maibutnix uchyteliv anhlomovnoi diskusii na osnovi avtentychnykh poetychnykh tvoriv: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01, 13.00.02 / N. P. Andronik. - K., 2009. - 338 s.
2. Volkova N. P. Modeliuvannia profesiinoi diialnosti u vykladanni navchalnykh dystsyplin u vyshakh : monohrafiia / N. P. Volkova, O. B. Tarnopolskyi; za zah. ta nauk. red.. O. B. Tarnopolskoho. - Dnipropetrovsk : Dnipropetrovskiy universytet im. Alfreda Nobelia, 2013. - 228 s.
3. Hordieieva A. Y. Navchannia starshoklasnykiv zahalnoosvitnoi shkoly obhovorennia problem anhliiskoiu movoiu u protsesi mizhkulturnoho spilkuvannia : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / A. Y. Hordieieva. - K., 2004. - 254 s.
4. Datskiv O. P. Metodyka formuvannia vmin hovorinnia u maibutnix uchyteliv anhliiskoi movy zasobamy dramatyziatsii : dys. ... kand ped. nauk : 13.00.02 / Datskiv Olha Pavlivna. - K., 2011. - 321 с.
5. Zaitseva I. V. Problemnyi metod navchannia anhlomovnoho dialohichnoho movlennia maibutnix filolohiv. - K. : Visnyk KNLU. - 2011. - Vyp. 20. - S. 111-119.
6. Zaitseva I. V. Vpravy dlia navchannia maibutnix filolohiv vedennia anhlomovnoi diskusii na osnovi problemnykh sytuatsii / I. V. Zaitseva // Inozemni movy : nauk.-metod. zhurn. - 2013. - # 3. - S. 31-44.
7. Zaitseva I. V. Solving Problems Through Discussion / I. V. Zaitseva : navch. posib. - K. : Lenvit, 2014. - 192 s.
8. Zaitseva I. V. Eksperymentalna perevirka efektyvnosti metodyky navchannia maibutnix filolohiv vedennia anhlomovnoi diskusii na osnovi problemnykh sytuatsii / I. V. Zaitseva // Visnyk KNLU. Seria «Pedagogika ta psykholohiia». - K. : Vyd. tsestr KNLU, 2014. - Vyp 23. - S. 53-68.
9. Prohrama z anhliiskoi movy dlia universytetiv / instytutiv (piatyrichnyi kurs navchannia): Proekt [Kolektyv avt.: S. Yu. Nikolaieva, M. I. Solovei, Yu. V. Holovach ta in.]. - Vinnytsia, «Nova knyha», 2001. - S. 5-65.
10. Simkova I. O. Metodyka navchannia anhlomovnoi profesiino oriientovanoi diskusii studentiv inzhenernykh spetsialnostei: dys ... kand. ped. nauk: 13.00.02. - I. O. Simkova - K., 2010.- 303 s.
11. Toptyhina N. M. Navchannia diskusii na materiali khudozhnykh tekstiv u protsesi vyvchennia anhliiskoi yak druhoi inozemnoi movy: dys. ... kand. ped. nauk. : 13.00.02 / Toptyhina Natalia Mykhailivna - K: 2004. - 210 s.
12. Cherepanova I. V. Obucheniye podgotovlennomu vyskazyvaniyu tipa ssobshcheniya, doklad na prodvnutom etape yazykovoho vuza (nemetskiy yazyk) : dys ... kand. ped.. nauk / I. V. Cherepanova. - M., 1983. - 198 s.
13. Chernysh V. V. Metodyka formuvannia u maibutnix uchyteliv profesiino oriientovanoi anhlomovnoi kompetentsii v hovorinni : monohrafiia / V. V. Chernysh. - Kyiv : Lenvit, 2013. - 395 s.